Eduskunnan ympäristövaliokunta, 17.9.2021 klo 9.30

Asia: HE 104/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Sallan kansallispuistosta

Luontopalvelujohtaja Henrik Jansson, Metsähallitus

Lakiehdotus pohjautuu Sallan kunnan ympäristöministeriölle tekemään aloitteeseen. Metsähallitus on osallistunut aloitteeseen liittyviin selvityksiin tiedon tuottajana ja tukenut valmisteluprosessia. Lakiehdotuksessa on huomioitu Metsähallituksen lausunto. Metsähallitus haluaa kuitenkin tuoda valiokunnan tietoon muutamia suunnittelun edetessä esiin tulleita näkökohtia, koskien lähinnä perustettavan kansallispuiston tarvitsemia investointeja ja vuosittaisia hoito- ja ylläpitokuluja.

Perustamiskustannukset, kertaluonteinen 4,5 me

Perustamiskustannukset ovat investointiluonteisia menoeriä, jotka ajoittuvat kansallispuiston perustamisvaiheeseen ja enintään kolmeen ensimmäiseen vuoteen. Metsähallituksen arvio perustamiskustannuksien kokonaismäärästä, 4,5 milj. euroa, sisältyy HE:n perusteluihin. Arvio tarkentuu kansallispuiston lainmukaisen hoito- ja käyttösuunnitelman valmistuessa vuoden 2022 aikana. Osa perustamisvaiheen toimenpiteistä, kuten luontoinventoinnit ja kiinteistönmuodostus, voidaan aloittaa välittömästi lain voimaan tulon jälkeen. Samoin kuin viestinnän suunnittelu ja viestintä sekä tietojärjestelmien verkkopalvelujen suunnittelu ja toteuttaminen. Palveluvarustukseen kohdistuvat menot syntyvät pääosin olemassa olevien rakenteiden uusimisesta ja niiden laadun ja kapasiteetin nostamisesta, ajoittuen vuosille 2021-2023. Poropuiston asiakaspalvelupisteen ja näyttelyn suunnittelu voidaan myös aloittaa jo vuonna 2021 kun taasen niiden rakentamisen kilpailuttaminen ja itse rakentaminen sijoittuvat vuosille 2022-2023. Kävijätutkimus toteutetaan vuonna 2022.

Suuntaa antava taulukko kustannusten jakautumisesta:

Sallan kansallispuiston perustaminen: arvio investointiluonteisista kuluista	**1 Me**
Inventoinnit	0,30
Palveluvarustus	2,80
Poropuisto, asiakaspalvelupiste ja näyttely	0,70
Kiinteistönmuodostus ja rajojen merkintä	0,45
Viestintä ja verkkopalvelu	0,15
Kävijätutkimus	0,10
Yhteensä	**4,50**

Metsähallitus
PL 94 (Ratatie 11)
FI-01301 Vantaa, Suomi Finland
kirjaamo@metsa.fi

Tel. 0206 39 4000
www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 0116726-7

Hoito- ja ylläpitokulut, vuosittain 0,5 me

Metsähallituksen arvio perustettavan Sallan kansallispuiston vuosittaisista hoito- ja ylläpitokulujen tasosta vuoden 2021 kustannustasolla arvioituna on 500 000 euroa. HE perusteluissa todetaan, että "Sallatunturin alueen hoitoon ja ylläpitoon on vuosittain käytetty noin 130 000 euroa ympäristöministeriön määrärahaa. Hoito- ja ylläpitokustannukset pyritään pitämään ennallaan…".

Kuten HE:n perusteluissa todetaan, kansallispuiston status lisää merkittävästi alueen houkuttelevuutta luontomatkailukohteena ja siten matkailijoiden määrää alueella. Kasvava käyntimäärä tarkoittaa myös kasvavia kuluja palvelurakenteiden ylläpidossa ja hoidossa. Virkistyskäytön määrän, laadun ja vaikutusten seurantaan on panostettava luontoarvojen turvaamiseksi ja eri käyttömuotojen välisten ristiriitojen välttämiseksi. Samasta syystä myös opastukseen ja neuvontaan on panostettava aiempaa enemmän. Myös luontotietojen jatkuva täydentäminen on samasta syystä välttämätöntä. Alueen onnistuneen hallinnan ja hoidon takia hoitoon ja ylläpitoon on panostettava aiempaa enemmän. Hoito- ja ylläpitokulujen kasvua ei ole huomioitu HE:n perusteluista. Arvio hoito- ja ylläpitokuluista 500 000 euroa sisältää sekä henkilöstö- että materiaalikulut. Osa toimenpiteistä toteutetaan omalla henkilöstöllä, osa ostopalveluina välittömän työllisyysvaikutuksen ollessa arviolta 3 htv. Lopullinen kustannustaso määräytyy Sallan kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmassa vuoden 2022 aikana.

Muita näkökulmia

Metsähallitus kiinnittää huomiota vaikutusten arviointiin sisältyvään hirven metsästystä koskevaan kirjaukseen, johon on lueteltu ainoastaan ne metsästysseurat, joiden yksityismaat rajoittuvat kansallispuiston alueeseen. Metsähallituksen käsityksen mukaan tarkoitus on ollut, että hirven osalta metsästysoikeuden on tarkoitettu käsittävän tulevaisuudessa kaikki ne rekisteröidyt metsästysseurat, joilla on lain voimaan tullessa hirvenmetsästysoikeus tulevalla kansallispuiston alueella. Oikeus koskisi kaikkia ko. seurojen sekä paikallisia että ulkopaikkakuntalaiset jäseniä. Metsähallituksen käsityksen mukaan lain 3§ kolmannen momentin kirjaus myös näin toteaa. Vuonna 2021 näitä metsästysseuroja ovat Savinan Erä ry, Oulangan Erä- ja Kalamiehet ry, Peurajärven Erä ry, Onkamon Erä ry. Metsästysseura Kerä ry, Sallan Erä- ja Kalamiehet Ry. Hirvasvaaran Erä ry, Salmivaaran Erä ry, Kaitaseljän Erä Ry, Etelä-Sallan-Erä ry, Savonian erämiehet ry, Vuoman Erä Ry ja Kursun Erä ry. On tärkeää huomata, että kyseisten metsästysseurojen lupa-alueena on noin kahdeksan kertaa kansallispuiston pinta-alaa suurempi 790 km2 laajuinen lupa-

Metsähallitus
PL 94 (Ratatie 11)
FI-01301 Vantaa, Suomi Finland
kirjaamo@metsa.fi

Tel. 0206 39 4000
www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 0116726-7

alue, ja vain pieni osa metsästyksestä kohdistuu kansallispuistoon. Kansallispuistossa metsästävät käytännössä osana metsästysaluettaan kolme metsästysseuraa, joiden vuokralla olevat yksityismaat rajautuvat puistoon sekä yksittäiset muiden seurojen metsästäjät satunnaisesti. Jos esityksessä oleva kolmen metsästysseuran oikeus on ainut hirvenmetsästykseen oikeuttava linjaus, jää merkittävä periaatteellinen paikallisten hirvenmetsästysoikeus puistossa toteutumatta, valmistelun aikana esitetyistä linjauksista poiketen.

Esitetyn kansallispuiston sisälle jää seitsemän yksityisomistuksessa olevaa kiinteistöä sekä vesistöt, jotka eivät ole valtion omistuksessa. Ne eivät sisältyisi kansallispuistoon eikä sen perustamisella ole vaikutusta niiden käyttöön. Metsähallituksen näkökulmasta näiden kiinteistöjen hankkiminen myöhemmin vapaaehtoisilla kaupoilla valtiolle ja liittäminen kansallispuistoon olisi tarkoituksenmukaista. Se lisäisi alueen yhtenäisyyttä ja parantaisi sen käytön hallintaa.

Yllä mainitut asiat sisältyvät lakiehdotuksen perusteluihin, eivätkä suoranaisesti vaikuta alueen käyttöön tai käyttäjiin, lukuun ottamatta Metsähallitusta alueen hoitajana ja ympäristöministeriötä rahoittajana. Metsähallitus esittää, että ne otettaisiin huomioon lakiesityksen vaikutuksia arvioitaessa ja sisällytettäisiin lain perusteluihin.

Metsähallitus
PL 94 (Ratatie 11)
FI-01301 Vantaa, Suomi Finland
kirjaamo@metsa.fi

Tel. 0206 39 4000
www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 0116726-7